

ΔΙΚΤΑΙΟΝ ΑΝΤΡΟΝ
ΛΑΣΙΘΙ, ΚΡΗΤΗ

Η «ΦΑΤΝΗ» ΤΟΥ ΔΙΑ

Στα λασιθιώτικα βουνά της ανατολικής Κρήτης, πάνω από το χωριό Ψυχρό, σε ύψος 1.030 μ., βρίσκεται ένα καταπληκτικό σπήλαιο: το Δικταίον Αντρον, ο τόπος γέννησης του Δία σύμφωνα με τη μυθολογία. Τα πλούσια ευρήματα του σπηλαίου χρονολογούνται από τη μεσομινωική έως την αρχαϊκή εποχή

Κείμενο - φωτ: Γιώργος Ανδρουλάκης

«Ευτυχές αποτέλεσμα» το σπήλαιο

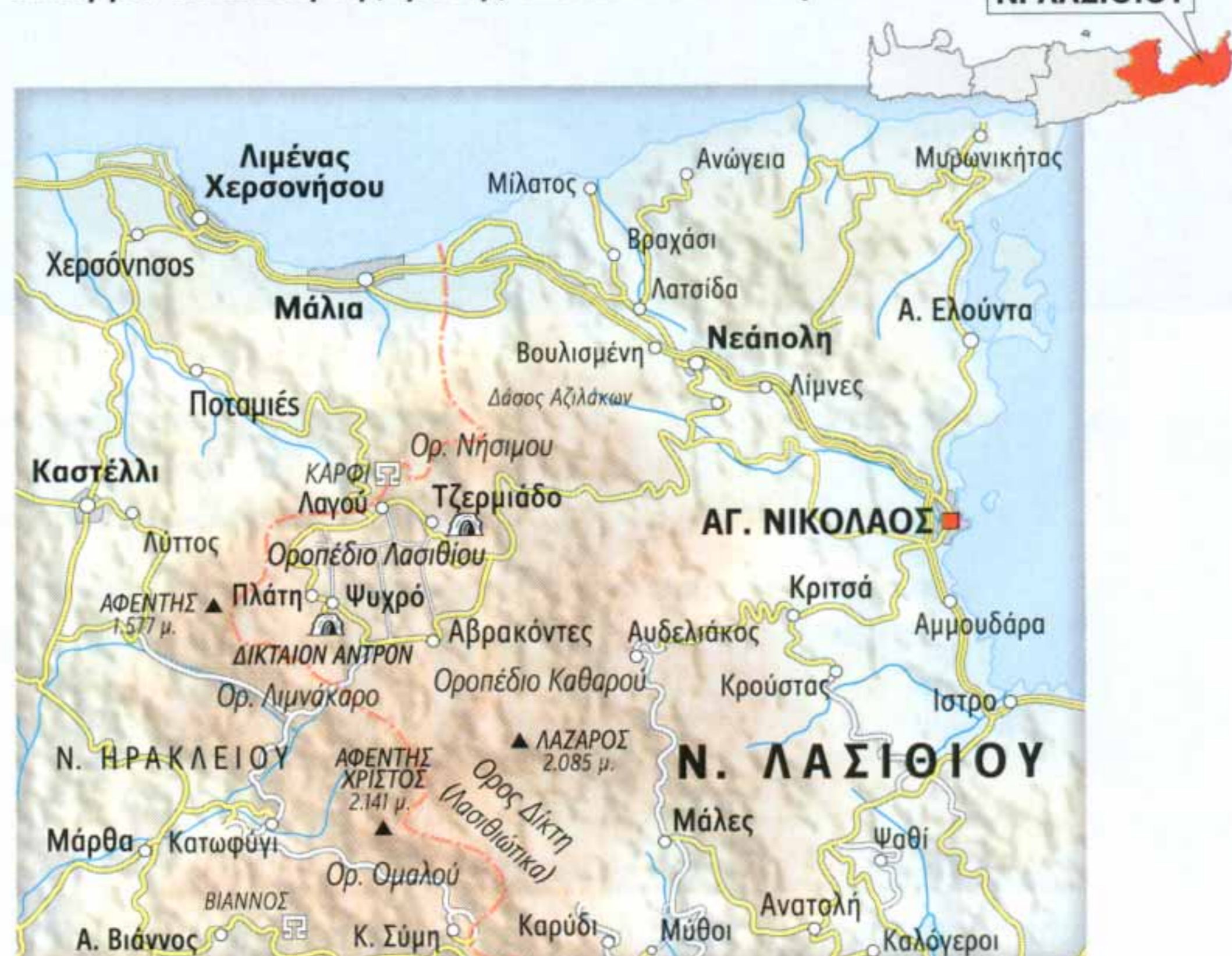
Είναι πολύ λίγες οι περιοχές σε όλο τον κόσμο που μπορούν να συγκριθούν με την πολυπλοκότητα της γεωλογικής δομής και εξέλιξης της Κρήτης. Ένας γεωγραφικός χώρος που έχει υποστεί τεράστιες μεταβολές εδώ και περίπου 500 εκατ. χρόνια, αφού η περιοχή βρέθηκε πολλές φορές στα βάθη ωκεανών ή ψηλά σε οροσειρές πάνω από τη θάλασσα. Τα τελευταία μάλιστα 30 εκατ. χρόνια οι τεκτονικές κινήσεις που έγιναν είναι τόσο πολλές και μεγάλες που σχεδόν εξαφάνισαν κάθε ίχνος και αποτύπωμα της μέχρι τότε ήδη πολύπλοκης γεωδυναμικής εξέλιξης. Αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια εκατομμύρια χρόνια η Κρήτη βρίσκεται πολύ κοντά στο όριο σύγκρουσης των δύο τεράστιων λιθοσφαιρικών πλακών, της Ευρώπης, που προωθείται προς τα νότια και επωθείται, και της Αφρικής, που κινείται προς την αντίθετη κατεύθυνση και υποβυθίζεται κάτω από την Ευρώπη. Αυτή η τεράστια αντίθετη φοράς μετακίνηση των ηπείρων έχει στην κυριολεξία ανορθώσει, περιστρέψει, τεμαχίσει και συνθλίψει τις πάνω από 10 μεγάλες γεωτεκτονικές ενότητες που λαμβάνουν μέρος στη γεωλογική δομή της Κρήτης.

«Ευτυχές αποτέλεσμα» αυτής της τεράστιας διαμόρφωσης της γεωλογικής δομής είναι η δημιουργία του σπηλαίου, που τόσο ο οριζόντιος όσο και ο κατακόρυφος διαμελισμός οφείλονται στη μετακίνηση δύο γεωτεκτονικών ενοτήτων που συμπλέκονται στο οροπέδιο. Πιο συγκεκριμένα, η βάση του σπηλαίου έχει δημιουργηθεί πάνω στην ενότητα Φυλλιτών-Χαλαζιτών που είναι αδιαπέρατοι και πολύ ανθεκτικοί σχηματισμοί. Πάνω από την ενότητα αυτή υπέρκειται η ενότητα της Τρίπολης από μαύρους ασβεστόλιθους και δολομίτες, οι οποίοι χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερη ευκολία στη διάβρωση από το υπεδafικό νερό. Έτσι λοιπόν οι αίθουσες του σπηλαίου δημιουργήθηκαν μέσα στους ασβεστόλιθους-δολομίτες της ενότητας της Τρίπολης από την κυκλοφορία του υπόγειου νερού, το οποίο όμως δεν μπορούσε να εισχωρήσει πιο βαθιά στην ενότητα των Φυλλιτών-Χαλαζιτών, δημιουργώντας έτσι μικρές λίμνες. Επιπροσθέτως, η κλιμακωτή διάταξη του σπηλαίου σε διαφορετικού υψόμετρου επίπεδα είναι αποτέλεσμα της γεωμετρίας της ανώτερης επιφάνειας της ενότητας Φυλλιτών-Χαλαζιτών που κλίνει προς τα νότια-νοτιοανατολικά και ακολουθεί φυσικά και η βάση της υπερκείμενης ενότητας των ασβεστόλιθων-δολομιτών της ενότητας της Τρίπολης. Η κλίση αυτής της καθοριστικής επιφάνειας προς τα νότια-νοτιοανατολικά των δύο ενοτήτων δημιούργησε και την ίδια διεύθυνση κλιμακωτή διάταξη. Η ομορφιά του συγκεκριμένου σπηλαίου, αλλά και γενικότερα όλων των γεωμορφών, δεν έγκειται μόνο στην ιδιαιτερότητα του τοπίου και τη μοναδικότητά του, αλλά κυρίως αντιστοιχεί στα γεωδυναμικά γεγονότα και σε όλες τις άλλες φυσικές διεργασίες που τα διαμόρφωσαν και τα διαμορφώνουν συνεχώς. Η γνώση δηλαδή όλων αυτών των διεργασιών, που οδηγεί στην ερμηνεία των συνθηκών δημιουργίας, προσδίδει μια ομορφιά πολύ πιο ουσιαστική από την εικαστική μόνο προσέγγιση.

δρ Ευθ. Λέκκας,
καθηγητής Δυναμικής Τεκτονικής Εφαρμοσμένης Γεωλογίας
δρ Χαρ. Φασουλάς
ερευνητής Πανεπιστημίου Κρήτης

Άλλη μία σύνθεση της φύσης στο Δικταίον Αντρον

Σκύρος | Νησί Μασέ-Σειχέλες | Δρέσδη-Πότσδαμ-Βερολίνο | Γκάνα: σε σκλαβώνει...

Κρήτη Η «φάτνη» του Δία

Γεωτρόπιο

ΤΕΥΧΟΣ
441

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΗΣ ΣΑΒΒΑΤΙΑΤΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΤΥΠΙΑΣ
27 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2008

